

הבית הלבן והזהב השחור

ד"ר אומידה אילון

מדי יום מתפרסמות כתבות בעיתונים המוכילים בארה"ב בנושא אנרגיה: "מחיר הדלק שבר הלילה עוד שיא"; "יש טכנולוגיות חדישות להפקת אנרגיה"; "אפקט החממה משיע על מזג האוויר וגורם למצבים קיצוניים ביבשת"; "מכוניות הנוסעות על דלקים חלופיים - הדור הבא", ועוד ועוד.

לא בכדי מתפרסמות כל אותן כתבות, שכן ההשלמה במזרח התיכון, המלחמה האינסופית בעיראק והאיום האירני מעיבים על משק האנרגיה, שמדי יום רושם עלייה במחיר חבית הנפט.

פרוטוקול קיוטו, שנכנס לתוקף בפברואר 2005, מהווה מאמץ גלובלי להתמודדות עם הסיכונים הנובעים משינויי אקלים, הנובעים מ"אפקט החממה", הנגרם, בעיקר, כתוצאה מפליטת פחמן דו-חמצני שהוא תוצר שריפה של דלקים. עפ"י הפרוטוקול נדרשות המדינות המפותחות להפחית 5% בממוצע מהפליטות ב-1990 ואילו המדינות המתפתחות נדרשות, בשלובה, רק להכין מסמכי מצאי של הפליטות והן יכולות להפחית פליטות עבור המדינות המפותחות, במנגנוני שחר שגובשו.

הנשיא בוש טען ב-2005 שאישרור פרוטוקול קיוטו ע"י ארה"ב יגרום להרס הכלכלה האמריקנית, הן משום שיתרון התחרותיות של הכלכלה האמריקנית יאבד בגלל שהמדינות המתפתחות (בעיקר סין, הודו

וברזיל) לא נדרשות להפחית פליטות והן בגלל העלויות והפגיעה בתעסוקה בארה"ב.

מחקרים רבים נעשו בארה"ב כדי להעריך את העלויות מיערי הפוטוקול, התוצאות נעות בין רוח של 63 מיליארד, להפסד של 500 מיליארד עד 2010.

טווח עצום זה מעיד, כמובן, על אי ודאות גדולה ובעיקר מניעה מהתמודדות עם האמרת מחירי הנפט.

מגוון עצום של תוכניות, מענקים, הלוואות וכו' ניתנות בארה"ב הן ברמה הפדראלית, הן ברמת המדינה, לפיתוח וליישום תוכניות לחסכון ולהתייעלות בתחום האנרגיה והן לתחום האנרגיות המתחדשות.

ב-1950-2003 השקיע הממשל הפדראלי סכום מצטבר של 644 מיליארד דולר כדי לקדם טכנולוגיות חלופיות, 20% מסך וההופנו לרגולציה, 20% למו"פ ו-40% להקלות במיסוי לחברות של אנרגיה נקייה.

באותן שנים בדיוק העניק הממשל הפדראלי תמריצים כלכליים בסכום של 630 מיליארד דולר למגוון צדני אנרגיה. עיקר ההשקעה כיום באנרגיות חלופיות מגיע דווקא מהאיחוד האירופי. ההתקדמות הטכנולוגית והוזלת העלויות של הטכנולוגיות הנקיות, הזיהום הסביבתי הנגרם מהשימוש בדלקים הקונבנציונאליים. בנוסף, התנודות במחירי הנפט, הרצון להגדיל את הביטחון והחוסן הלאומי ע"י הקטנת התלות בספקי דלק חיצוניים והדרישה הצרכנית הגוברת לאנרגיה, עשויים להביא את המשק העולמי בכלל והאמריקני בפרט, לראשונה, למצב שבו שימוש במקורות אנרגיה חלופיים וידידותיים לסביבה יהיה כדאי גם מבחינה כלכלית.

כלומר, המניע להשקעות אלה בארה"ב לא יהיה פרוטוקול קיוטו (שקיימת אי-ודאות לגבי התופעות שעוללות להיגרם מאפקט החממה), אלא דווקא מה צורך להפחית פליטות ומהצורך לבסס את כלכלת האנרגיה ומקורותיה בארה"ב.

הכותרת ממועד שמואל נאמן בטכניון

המשק האמריקני עשוי להגיע למצב שבו שימוש במקורות אנרגיה חלופיים וידידותיים לסביבה יהיה כדאי גם מבחינה כלכלית